

PHỐ-CĂN-THẨM

VIỆT-HÁN

TÂN-TỰ-ĐIỂN

越漢新字典

V I Ê T - H A N
T Â N TỰ - Đ I Ê N

越 漢 新 字 典

編 者
傅 根 深
1955

VIỆT-HÁN-TÂN-TỰ-ĐIỂN

Tác-giả : **PHỐ-CĂN-THÂM**

IN TẠI NHÀ IN :

WAN-KWO — CHOLON

Giấy phép số 813/T.X.B. ngày 7-10-55

(TÁC-GIẢ GIỮ BẢN QUYỀN)

Xuất bản lần thứ nhất

Định giá : **150**\$

越 漢 新 字 典

版 權 所 有 翻 印 必 究

編著者：傅 根 深

承印者：萬國印務公司

經銷處：越南各大書局

定 價：越幣壹佰伍拾元

一 九 五 五 年 十 月 初 版

VIỆT-HÁN TÂN-TỰ-ĐIỂN

提岸廣肇中華理事長 廊仲榮碩士序

由于時代之進展，居留政府規定越文爲法律上唯一有效之文字。舉凡政令，公牘，文件，廣告及與越南人士應酬交際等所用之語文均無不以越文爲主。因之越文之于吾人日常生活已日感需要，研究越文者亦由是日多焉。坊間現時可供僑胞研究之外國書籍以英法文者居多，而于越文則仍多付厥如，完善之中越文字典更是鳳毛麟角，致令一般有志研究越文者頗感失望。同事傅君根深對於越文造詣甚深，自幼即能操流利越語，及長因商務關係常與越南人士來往接觸，一切越人風俗習慣靡不熟悉。在遠東中學任職六年期間復加深造，日夕手不釋卷，孜孜研究，成績斐然，實爲我僑不可多得之越文人材。近更以其研究心得，編著越漢新字典一書。此書蒐彙豐富，所有最通用之越文新舊詞語，如政治，軍事，經濟，法律，商業，醫藥，數學，物理，化學，地理等名詞，兼而有之，詮釋確切，無含混不清之嫌，且編排精細，易于檢查。學者得此，可隨時進修，有無師自通之便，誠爲溝通中越文化之新貢獻。本人在歐留學期間，遊歷各國，所見字典不少，覺傅君所編越漢新字典，編著堪稱完善，誠爲研究越語之良好工具。爰綴數語以彰之，是爲序。

越南教育局西堤聯區督學

胡文萱先生序

Lời tựa

Hiện nay, một phong trào học chữ Việt đang hình thành trong các trường học, các nhà nghiên cứu Hoa Kiều, và một số đơn vị tự thực Hoa Kiều ở Saigon. Họ đều muốn thêm lớp dạy Việt-ngữ vào ban đầu.

Sở học, sinh Hoa Kiều được nhận vào những lớp ấy cũng ngày càng thêm đông, như vậy, cuốn "Việt Hán tân từ điển" ra đời rất hợp thời.

Cuốn chưa được in mấy, cuốn từ điển này đã được soạn với rất nhiều công phu và sẽ giúp ích cho rất nhiều học sinh Hoa Kiều để hiểu thêm chữ Việt hay để so sánh hai thứ tiếng Việt và Hoa, như là tiếng Quảng-dông, ngữ hán, từ vựng này học sang tiếng Hoa một cách dễ dàng và mau lẹ.

Hวัง lời, tôi rất chúc mừng cuốn "Việt Hán tân từ điển" sẽ được bổ túc bằng những âm-thạch Trung-Hoa, để cho người Việt-Nam có thể tra cứu học thêm tiếng của người Hoa Kiều.

Saigon ngày 13 tháng 9 d. l. năm 1955

Hồ Văn Huyền

Thanh tra tự thực ngoại kiều ở thành

Saigon-Cholon.

Huyền

出版語

編者

時代的巨輪不斷地推進，社會的環境不斷地變遷，一個國家的文化也隨着潮流而不斷地生長。因此近年來在越語方面其中就添了不少的新字，而舊的字有許多也添了新義，故昨日的「新」已變成今日的「舊」。爲副研究越語者的切合實用，一本與時代相配合的新字典那是萬分需要的，這書編著的動機也就是在乎此。

這本『越漢新字典』是根據和取材于越南最新出版的各種越文字典，辭典和文學書籍等，此外並廣事搜羅現時越南社會最流行而在其他舊版的字典或辭典中所沒有的最新詞語，及在一般書籍或報章上所常見的，無不兼收並蓄，註釋也經過了一番考慮，務求博而不濫以切合實用。

在編著期中叨蒙堤岸廣肇中華理事長兼遠東中學校長鄺仲榮先生賜予很多寶貴的意見和指導。又蒙越南教育局西堤聯區華校督學胡文萱先生多方的鼓勵，使到這本小小的作品能够順利地完成。謹此先向兩位先生致謝。

一個人的精神是有限的，一國的語言文字是繁複的，以有限的精神來做無窮盡的文化工作，吃力是當然的事，盡善盡美是談不到，而錯漏的地方也在所不免。希望社會人士，文化界前輩不吝賜教。

LỜI XUẤT BẢN

Nhằm vào mục-đích trao đổi văn-hóa để tăng-gia mối tình giao-hảo giữa hai dân-tộc Việt-Hoa, chúng tôi biên-soạn một quyển tự-điển mạng-danh là « **VIỆT-HÁN TÂN-TỰ-ĐIỂN** ». Biên-soạn quyển tự-điển này, chúng tôi đã tham-khảo nhiều quyển tự-điển và từ-điển Việt-ngữ đã xuất-bản ở Việt-Nam. Ngoài ra, chúng tôi còn sưu-tập thêm các từ-ngữ mới-mẻ thông-dụng nhất trong xã-hội hiện-tại. Mỗi chữ hoặc mỗi tiếng đều được giải-thích bằng chữ Hán. Các bạn đọc người Việt trong khi muốn nghiên-cứu hoa-ngữ thì có thể do chữ Việt mà tìm ra cái nghĩa tương-đương bằng chữ Hán.

Mặc dầu chúng tôi đã cố-gắng đem hết khả-năng, nhưng khuyết-điểm hẳn không thể nào tránh khỏi được. Chúng tôi thành-thật mong các bạn lượng-thứ và chỉ-giáo cho.

SOẠN-GIẢ

凡 例

1. 本字典依照越文字母表順序排列，而沒有分開 ch. gh. gi. kh. ng. ngh. nh. th. tr. 等部份。讀者可以依照字母表次序而檢查，比較容易。

例如：把 ch 編在 câ 之後和 co 之前。

把 gh 編在 gà 之後和 gi 之前。

把 gi 編在 gh 之後和 go 之前。

把 kh 編在 kè 之後和 ki 之前。

把 ng, ngh 編在 nè 之後和 nh 之前。

把 nh 編在 ng, ngh 之後和 ni 之前。

把 th 編在 tê 之後和 ti 之前。

把 tr 編在 tơ 之後和 tu 之前。

2. 凡屬於政治，法律，軍事，經濟，醫藥等詞語均有用略字特別註明。
3. 多義的字每一解釋都用（—）隔開。
4. 一個同時可作漢越語和土著語的釋義的字，則漢越語排在前頭。
5. 凡漢越語或組合語均用（-）連接起。

解字畧所用內字典本

(人)	人物
(文)	文學
(天)	天文
(化)	化學
(心)	心理學
(引)	引伸義
(不)	不單獨用
(生)	生理學
(史)	歷史
(地)	地理
(佛)	佛教
(助)	助動詞
(宗)	宗教
(昆)	昆蟲
(建)	建築
(法)	法語音
(律)	法律
(政)	政治
(俗)	俗語
(音)	音樂

(軍)	軍事
(英)	英語音
(哲)	哲學
(理)	物理學
(商)	商業
(動)	動物
(植)	植物
(越)	越語音
(解)	解剖學
(電)	電學
(經)	經濟學
(詩)	詩詞
(粵)	粵語音
(數)	數學
(賭)	賭博
(舊)	舊詞語
(醫)	醫學
(藥)	藥物
(礦)	礦物
(體)	體育

本字典所用之參攷書籍

陶維英先生之

漢越詞典

陶維英先生之

法越字典

清 毅先生之

越南新辭典

陶文集先生之

法越字典

陶文集先生之

越法字典

進德開智會之

越南字典

李文雄與崔瀟然先生之

模範越華辭典

商務印書館之

模範法華字典

陳文啓先生之

同音韻選

羅永利先生之

正寫字彙

VIỆT-HÁN TÂN TỰ-ĐIỂN

越漢新字典

A

A 阿·啊·丫·鴉 — 闖進

A-Căn-Đình 阿根廷，南
美洲國家之一（地）

a-di-dà-phật 阿彌陀佛

a-dua 阿諛

a-giao 阿膠，牛膠

a-hoàn 丫鬟

a-la-hán 阿羅漢（佛）

a-ngũy 阿魏（植）

a-phiến 鴉片

A-Phủ-Hân 阿富汗，亞洲
國家之一（地）

a-phù-dung 阿芙蓉

a-tùng 阿從

Á 亞·啞 — 表示驚訝之
歎詞

Á-Châu 亞洲（地）

Á-Đông 亞東（地）

á-khẩu 啞口

á-kịch 啞劇

á-kim 亞金（化）

á-phiện 鴉片

Á-Rập 阿拉伯（地）

á-thánh 亞聖

À 表示愕然之歎詞

À 哦，表示對之歎詞

À 嫻·她·女人

Ác 惡·握 — 烏鴉

ác-báo 惡報

ác-biệt 握別

ác-cảm 惡感

ác-chiến 惡戰

ác-dộc 惡毒

ác-đức 惡德

ác-họa 惡禍

ác-là 喜鵲（動）

ác-liệt 惡烈

ác-mộng 惡夢

ác-nghiệp 惡業

ác-nghiệt 惡孽

ác-nhơn 惡人

ác-tăng 惡僧

ác-tập 惡習

ác-tật 惡疾
 ác-tánh 惡性
 ác-thú 惡獸
 ác-thủ 握守 — 握手
 Ạc-ạc 叫囂嘈雜之聲
 Ách 厄·扼·輓
 ách-nạn 厄難
 ách-thủ 扼守
 ách-vận 厄運
 Ạch 重物跌落之聲
 ạch-đui 勞碌的
 Ai 哀·埃 — 誰
 ai ai 人人
 ai-ca 哀歌
 ai-cảm 哀感
 Ai-Cập 埃及，北非洲國家之一（地）
 ai-diếu 哀弔
 ai-diệu 哀悼
 ai-dộng 哀動
 ai-hoài 哀懷
 ai-lạc 哀和樂
 Ai-Lao 哀牢，即寮國（地）
 ai nấy 各人
 ai-oán 哀怨
 ai-tín 哀訊

ai-tình 哀情
 ai-tử 哀子
 ai-vãn 哀輓
 Ái 愛 — 表示痛或驚之叫聲
 ái-ân 恩愛
 ái-chà 表示愕然或惋惜之歎詞
 ái-hữu 友愛
 ái-hữu-hội 聯誼會·校友會
 ái-khanh 愛卿
 ái-kỷ 愛己 — 自私
 ái-luyến 愛戀
 ái-mộ 愛慕
 ái-ngại 心中不安
 ái-nhân : 愛人
 Ái-Nhĩ-Lan 愛爾蘭（地）
 ái-nữ 愛女
 ái-quần 愛羣
 ái-quốc 愛國
 ái-sủng 愛寵
 ái-tha 愛他（哲）
 ái-thần 愛神
 ái-tình 愛情
 Ằ 隘·縊
 ải ải 尖銳之呼叫聲
 ải-quan 關隘
 ải-tử 縊死

Am 謠・庵・菴・闇・鰯

am-hiểu 諳曉

am-luyện 諳練

am-thuộc 諳熟

am-tường 諳詳

Ám 暗

ám-ảnh 暗影

ám-chỉ 暗指

ám-dạm 暗淡

ám-hại 暗害

ám-hiềm 暗險・陰險

ám-hiệu 暗號

ám-muội 暗昧

ám-sát 暗殺

ám-tả 暗寫，默書

ám-thị 暗示

ám-trợ 暗助

Ẩm 黯

ẩm-dạm 黯淡

ẩm-nhiên 黯然

ẩm-thảm 黯慘

An 安・鞍

an-bài 安排

an-bang 安邦

an-bần 安貧

an-cư 安居

an-dật 安逸

an-dưỡng 安養

an giấc 安睡

an-hảo 安好

An-Huy 安徽省(地)

an-hưởng 安享

an-lạc 安樂

an lòng 安心

An-Nam 安南，越南之舊名

an-nguy 安危

an-nhàn 安閒

an-ninh 安寧

an-phận 安份

an-phủ 安撫

an-táng 安葬

an-tâm 安心

an-thai 安胎

an-thân 安身

an-thích 安適

an-tĩnh 安靜

an-tọa 安坐

an-toàn 安全

an-trí 安置

an-tức-hương 安息香(植)

an-ủi 安慰

an-ủy 安慰

an-vị 安位・就坐

Án 按・案・晏

án-kiện 案件 — 訴訟事件

án-lệ 按例

án-mạng 命案

án-phí 案費，訴訟費

án-sát 按察

án tòa 法庭所判之案件

án treo 緩刑・懸案（律）

án-từ 案詞

án vụ 案件，訴訟事

Ang 大瓦盆

Áng 遮蔽 — 文藝著作・
— 估量

Anh 英・嬰・櫻・鴨・櫻・
罌 — 兄

anh ách 極飽的

anh ánh 光芒的

Anh-Cách-Lan 英格蘭，
英國（地）

Anh-Cát-Lợi 英吉利，英
國（地）

anh chàng 他，指年青之人

anh chị 兄和姊 — 惡棍，
歹徒（俗）

anh-danh 英名

anh-dũng 英勇

anh-đào 櫻桃

anh em 兄弟

anh em bạn 朋友

anh-hài 嬰孩

anh-hào 英豪

anh-hoa 英華 — 英國和中國

anh-hồn 英魂

anh-hùng 英雄

anh-khí 英氣

anh-kiệt 英傑

anh-linh 英靈

Anh-Mỹ 英美，英國和美國

Anh-Nga 英俄，英國和蘇聯

anh-nhi 嬰兒

anh-nhuệ 英說

Anh-Pháp 英法，英國和
法國

Anh-quốc 英國（地）

anh-tài 英才

anh-tuấn 英俊

anh-vật 英物

Anh-Việt 英越，英國和
越南

anh-vũ 鸚鵡

Ánh 映 — 光綫・光輝

ánh sáng 光綫

Ành ạch 氣喘之聲

Ảnh 影

ảnh hưởng 影响

ảnh-thuật 影術

ảnh-tượng 影像

Ảnh-ương 青蛙

Ao 水塘

ao-ước 渴望・希冀

Áo 奧・澳・澳 — 衫

áo bà ba 短衫

áo cánh 短袖衫

áo cầm-bào 皇帝之龍袍

áo dài 長衫

áo gối 枕頭袋

áo lá 背心

áo lót 底衫

áo mào 衣和帽

Áo-Môn 澳門 (地)

áo mưa 雨衣

áo-não 澳惱

áo nịt 乳罩

áo quần 衫褲，衣服

Áo-quốc 奧國，中歐國家之一 (地)

áo xống 衣裳之總稱

Ào 嘈雜的 — 衝入

ào ào 潺潺之聲 — 虎虎之聲

Ảo 幻

ảo-ảnh 幻影

ảo-cảnh 幻景

ảo-dăng 幻燈

ảo-giác 幻覺

ảo-mộng 幻夢

ảo-thuật 幻術

ảo-tượng 幻象

ảo-tưởng 幻想

Áp 壓・押・鴨

áp-bách 壓迫

áp-bức 壓逼

áp-chế 壓制

áp-dụng 運用・施行

áp-đảo 壓倒

áp-khí 氣壓 (理)

Áp-Lục-Giang 鴨綠江，位于中國與韓國邊境 (地)

áp-lực 壓力

áp-phục 壓服

áp-tống 押送，護航

áp vào 蜂湧而入

áp-vận 押運・壓韻 (詩)

Át 遏

át-chế 遏制

át-trở 遏阻

át-ức 遏抑

Au 鮮紅色的

Áy 不安心的 (不)

áy-náy 心中不安

Ă

Ăc 充滿（助）

Ăm-ấp 洋溢

Ăm 抱

Ăn 食・蝕——贏・勝（俗）

ăn bám 寄食・寄居

ăn bản 食穢物——尋求微利（俗）

ăn béo 吞沒別人之財產

ăn mòn 逐漸侵蝕別人之財產

ăn bớt 買平計貴以圖利

ăn cắp 小偷

ăn chay 食齋

ăn chắc 必贏・必成（俗）

ăn chịu 食後記賬——抵受——預先妥協（俗）

ăn chơi 嬉遊

ăn chực 餓餐

ăn có 搭注（賭）

ăn công 索取工銀

ăn công ký 串同欺騙

ăn cướp 行劫・打劫

ăn dè 節制飲食

ăn đêm 消夜

ăn đứt 蝕斷——絕對勝利（俗）

ăn giá 同意一個價錢

ăn gian 詐騙

ăn giỗ 食忌辰之餐

ăn gởi 寄食・寄居

ăn hàng 食雜糧——劫匪動手搶奪財物（俗）

ăn hiếp 欺負

ăn hối-lộ 受賄賂

ăn không[®] 食免費餐——祇食而不工作

ăn kiêng 節制飲食

ăn lạt 食素・食齋

ăn lận 出老千

ăn lễ 慶日・慶典

ăn lót lòng 食點心

ăn lời 收利息

ăn lương 受薪

ăn mày 乞食

ăn mặc 衣着・服飾

ăn măn 食葷

ăn mót 檢食殘餘之物

ăn mừng 慶祝

ăn năn 悔過

ăn nhập 有關係的

ăn nhịp 合節拍・配合